

A colorful illustration of a woman in traditional Georgian attire. She has long, dark, wavy hair and wears a crown adorned with peacock feathers and flowers. Her dress is white with orange and red patterns, and a large gold belt buckle. She stands in a landscape with blue hills, green grass, and white flowers. A white dove flies in the upper left, and a blue and white swallow perches on a branch in the lower right. The background is a bright yellow sky.

**ПОЛЬОВА
ДІВА**

**ГРУЗИНСЬКІ
НАРОДНІ
КАЗКИ**

Folk art (Folklore)
Оксана Русланівна Герман
Казки добрих сусідів. Польова
діва. Грузинські народні казки
Серія «Шкільна бібліотека
української та світової літератури»

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=44741620

Казки добрих сусідів. Польова діва:

Анотація

Про те, як жінка здолала чорта, як вовк душу рятував, про золотоволосого юнака і золотокоосу дівчину, про Сонцеву доню та трьох сестер дізнаєтеся у книжці «Польова діва», куди увійшли найпопулярніші грузинські казки («Нацацеркія» «Земля візьме своє», «Чортова вуздечка» та ін.). Більшість казок українською друкується вперше. Книжка розрахована на широке коло юних читачів.

Содержание

Сонцева доня	4
Нацацеркія	18
Земля візьме своє	23
Конец ознакомительного фрагмента.	26

О. Р. Герман

Казки добрих сусідів. Польова дiва

Сонцева доня

Було, та й не було нічого – жили три брати. Зорали вони триденне поле і засіяли. Один – по той бік, другий – по цей бік, а третій – посередині. Зійшла нива така, що краще й бути не може! Колишеться, хвилюється, як море, і серця хліборобів хвилюються, б'ються радісно. Як раптом потемніло все небо, зійшлися хмари, пішов град. Краї поля врятувалися, а середину всю побило, все зерно у землю втоптало.

Прийшов орач, побачив знищену свою ниву, обірвалося у нього серце. Нічого не сказав орач, зітхнув лиш, узяв свій серп і пішов шукати щастя в іншому місці.

Ішов, ішов, прийшов до одного багатія. А у того поле на сто днів роботи.

Сказав орач багатієві:

– Що даси, якщо я зіжну увесь цей хліб за один день?

– Половину урожаю віддам, – каже той.

Пішов наш орач, до півдня крутив соломку, щоб снопи в'язати. Опівдні взяв серп і пішов жати. Жне і ставить снопи,

цілий день жав, увесь урожай зібрав і в снопи пов'язав з поля стоденного, один сніп пов'язати залишилось, як Сонце почало заходити.

Підвів голову орач, зняв шапку і почав просити Сонце:

– Не заходь, зачекай трохи, один сніп пов'язу.

Не прислухалося Сонце до його прохання, зайшло. Пов'язав орач останній сніп, прийшов господар. Здивувався він, що увесь хліб зжаний, і каже:

– Що ж, давай поділимо, як домовлялися.

– Ні, – відповідає орач, – не дається мені щастя, не виконав я домовленості, останній сніп після заходу сонця в'язав. Ти – сам по собі, я – сам по собі, – і пішов.

Довго йшов чи не довго, прийшов до одного царя і найнявся до нього пасти овець на чотири роки. Угоду склали таку: якщо зуміє він за чотири роки, щоб вовк жодної вівці не зарізав, моровиця не звалила, – словом, якщо ніякої втрати овець не буде, – поділять усіх овець порівну: половину – пастухові, половину – господареві, а ні – нічого пастухові не дістанеться і піде він з пустими руками.

Домовились, і погнав пастух овець на пашу. Чотири роки ходить пастух за вівцями, так ходить, що за всі чотири роки і вушка з жодної овечки не втратив. Уже гонить останнього дня пастух до господаря отару ділити, як, звідки не взявся, вискочив вовк, схопив одну овечку і потягнув до лісу. Пригнав пастух овець. Подивився господар, зрадів, як добре худоба доглянута, і хоче вже отару навпіл ділити, тільки відмо-

вився пастух, кинув свою палицю і пішов геть – не виконав він угоду: втратив одну овечку, не взяв винагороду.

Ішов, ішов, дійшов до одної річки. Сів відпочити. Аж бачить, злетіли з неба три Сонцеві доні, зайшли в річку, купаються. І такі ж гарні – кращих на світі немає.

Підвівся він, підкрався до Сонцевих дочок, схопив одну з них і кинувся втікати. Біг, біг, прибіг у поле, поставив там хижку, і почали вони жити у тій хижці як чоловік і жінка. Тільки бідують дуже, нічого у них немає. Чоловік і на роботу нікуди не ходить, каже:

– Куди я не ходив, за що не брався, не дається і не дається щастя. Навіщо ходити даремно?

А у Сонцевої доні був перстень виконання бажань. Дала вона той перстень чоловікові і сказала:

– Ось моє придане. Покладеш його на землю – з'явиться стіл, покладеш на стіл – з'явиться їжа та напої, знімеш перстень зі столу – все прибереться, заховаєш – все зникне. Ось і все моє багатство.

Зрадів чоловік. Зажили вони щасливо і весело. Тільки захотілося чоловікові запросити царя в гості. Відмовляє дружина:

– Сиди собі. Царя в гості кликати – не жарт. Тільки і є у тебе, що один перстень, цим хочеш царя здивувати? Дивись, не загуби і його!

Уперся чоловік, стоїть на своєму:

– Ні та ні, хочу я запросити царя. Нехай прийде, поди-

висься на наше селянське життя, хай знає, що і ми живемо на світі і можемо прийняти царя.

Одного ранку прокинувся він і пішов кликати царя в гості. Прийшов, приніс дари, які мав, і просить:

– Ощасливіть нас, будь ласка, приходьте на обід до нашої хижки.

Посміявся цар:

– Хто ти і який твій обід?

А потім сказав:

– Я-то не піду до тебе, але, якщо хочеш, пошлю з тобою своїх радників.

Викликав цар радників і наказує:

– Підіть подивіться, чому це він мене до себе в гості кличе, є у нього чим пригостити чи посміятися хоче?

Пішов орач, повів царських радників і свиту їхню. Зголодніли у дорозі радники. Убили вони фазана, послали слуг його засмажити. А вже дійшли до житла орача, зайшов слуга в хижку, смажить фазана, раптом зайшла Сонце-діва, побачив її слуга, дивиться, очей відвести не може. Забув про все на світі, так увесь фазан згорів.

Приніс він те, що від фазана залишилось, і подає радникам. Ті розсердились:

– Що ж ти не слідкував, вугілля нам приніс?!

Мовить слуга:

– Була там у хижці жінка, розум у мене відібрала. Не бачив я нічого, окрім неї, нічого не розумів, так і згоріла у мене

дичина.

Поспішили радники до хижки, мерщій красуню побачити.

Зійшли з коней опріч хижки. Взяв орач свій перстень, обійшов усіх коней, і з'явилися на конях мішки з вівсом та битою соломою. Потім обійшов ще раз – зникли пусті мішки.

Поклав перстень перед собою – з'явився стіл. А на ньому по колу їжа та питво з'являється, та все нові і нові страви – на всіх вистачає.

Дивуються радники: ні дому пристойного, ні слуг, і звідки все береться? Вийшла з хижки Сонцева доня, завмерли радники. Пригостив усіх гостей зять Сонця на славу і відпустив.

Прийшли радники до царя, запитує цар:

– Як пригощав вас мій підданий?

Розповіли вони, як їх пригощали і як уся їжа без вогню готувалася, а дружина у нього – таких красунь світ не бачив.

– Ця жінка не у нього повинна бути, а у вас, царю вельможний, – кажуть.

– Як же її відібрати? – запитує цар. – До чого присікатися?

Сказали радники:

– Викличте його і веліть – хай принесе золоте руно, яке є у Сонця. Піде він, живим звідти не повернеться, а дружина його вам дістанеться.

Негайно покликав цар орача до себе і наказав:

– Маєш ти знайти і принести мені золоте руно, що є у Сонця.

Зажурився зять Сонця, прийшов та й каже дружині:

– Цар вимагає, щоб я приніс йому золоте руно, яке є у Сонця.

Сказала дружина:

– Що ж тепер побиватися? Треба було раніше думати, а тепер цим ділу не зарадиш, краще збирайся і вирушай у дорогу.

Дала вона йому знак для рідних і відправила.

Пішов зять Сонця.

Довго він ішов, багато країн обійшов, усю сушу пройшов, усі сонячні країни. Врешті прийшов туди, де Сонце і Місяць проживають.

Сонце вже пішло світові білому служити, а Місяць був удома. Зустрів Місяць зятя, упізнав його по знакові, що йому дружина дала, зрадів, прийняв гостинно. Пішов порадувати матір:

– Зять наш прийшов.

Запитують орача, що його привело.

Розповів зять про все, що з ним трапилось, і сказав Місяць:

– Скоро прийде Сонце. Тільки не витримаєш ти його вогню, згориш.

Обернув його голкою і увіткнув у стовп.

На вечір прийшло Сонце.

– Дух людський чую, – каже.

– Що ти?! – розсердився Місяць. – Звідки тут людині взятися? Це ти ходив по світові, ти, мабуть, і приніс із собою

дух людський.

Потім каже:

– А що, якби і справді сюди наш зять прийшов, спалиш його?

– Ні, ні, – поклялося Сонце, – тільки б глянути на нього, побачити, що то за чоловік наш зять.

Обернув Місяць голку знову людиною і поставив перед Сонцем.

Привітало Сонце зятя і запитує, за чим він прийшов.

– Цар хоче відібрати у мене твою доню. Почув він, що у тебе є золоте руно, і послав мене за ним. Не принесу – відбере мою дружину, твою доню.

– Не переймайся, – каже Сонце, – піди в садок, відпочинь.

Повели його в сад.

Чарівний то був сад. На одних деревах вже плоди спілі, інші ж дерева усі цвітом обліплені, на ще інших бруньки розкриваються, а на деяких вже лист опадає...

Дуже сподобався сад гостеві, ходить, милується.

Сказало Сонце:

– Побудь тут, сил наберися, а обід тобі подадуть вовк та Ілля-громовержець.

Зголоднів зять Сонця, сів, чекає обід.

З'явився вовк, приніс стіл. З'явився Ілля-громовержець, подає страви та напої.

А зять Сонця підбрав у саду замашний кийок. Відкликав він вовка вбік і каже:

– Пам’ятаєш, як чотири роки ходив я за вівцями, так ходив, що у жодної вушка не пропало, а ти вискочив в останній день і вкрав у мене овечку? Навіщо ти це зробив?

І давай кийком його частувати. Бив, доки душу не відвів. Потім покликав Іллю, запитує:

– Пам’ятаєш, як я мав поле поміж двох полів, вже й хліб зійшов і визрів, а ти напустив град і все зерно в землю втоптав. Навіщо ти це зробив?

І давай Іллю лупцювати. Добре побив, а наостанок вдарив по очах і осліпив. Сам сів за стіл і обідає. Після обіду пішов у сад, все перебив, потрощив, дерева під корінь зрубав, зруйнував чарівний сад. Відвів душу і сів спочивати.

Побігли вовк і Ілля до Сонця жалітися.

Прийшло Сонце, дивиться – сад зруйнований так, що во-рогу не побажаєш.

– Навіщо ти це зробив? – запитує Сонце.

– Одна нива у мене була, – каже хлібороб, – і ту всю Ілля градом побив; я чотири роки пастухом був, трудився, а вовк усю мою працю нанівець звів; я стоденне поле за один день зжав і снопи поставив, залишалось один сніп пов’язати, а ти закотилося, хоч я молив тебе затриматися на хвилику, і згубило мій труд!

Не було що Сонцю всупереч сказати, дало воно орачеві золоте руно і відпустило його.

Приніс він золоте руно цареві.

Утратив цар надію забрати дружину орача. Покликав рад-

ників, запитує:

– Як тепер бути?

Сказали радники:

– Пошліть його на той світ, нехай принесе перстень, що ваша мати з собою забрала.

Викликав цар хлібороба, каже йому:

– Підеш на той світ, принесеш перстень, що його моя мати з собою забрала.

Пішов зять Сонця до своєї дружини, радиться:

– Цар таки хоче тебе у мене відібрати, на той світ за перстнем своєї матері посилає, що робити?

Дала йому дружина яблуко і сказала:

– Покоти це яблучко і йди слідом, приведе, куди треба.

Узяв він яблуко, покотив і пішов слідом.

Котиться яблучко, котиться і викотилося на одну лісову галяву. На галяві стоїть олень, рогами в небо упирається.

– Привіт тобі! – каже мандрівник.

– І тобі привіт! – відповідає олень. – Куди прямуєш, що тебе сюди привело?

– Іду на той світ. Маю взяти у матері царя перстень, принести йому.

– Може і мені принесеш яке зілля в порятунок. Бачиш, ледве роги ношу – так розрослися.

– Добре, – сказав зять Сонця і пішов далі.

Дійшов до високої скелі, дивиться – стоїть бик на прив'язі. І ні води, ні їдла ніякого, а сам здоровий, товстий, так шкіра

на ньому й тріскається.

– З чого це ти такий гладкий?

– Туди прямуючих багато бачив, а назад – жодного, – сказав бик. – Повернешся – розкажу.

Пішов далі зять Сонця і вийшов до чарівних лугів. Дивиться – духмяна соковита трава, як море, хвилюється, струмки дзюрчать поміж трав, а посередині стоїть на прив'язі бик. Сам худючий, і сороці не увірвати з нього шматочок м'яса.

Здивувався зять Сонця, запитує:

– Чому це ти худий, коли стільки паші і води навколо?

– Туди прямуючих багато бачив, а назад – жодного, – сказав бик, – повернешся – розкажу.

Пішов далі зять Сонця і бачить – лежать на топорищі чоловік і жінка, лежать, прекрасно поміщаються, ще і місце по обидва боки залишається. Здивувався зять Сонця, запитує:

– Як це ви вляглися на топорищі удвох, ще й місце лишилося?

– Туди прямуючих ми багато бачили, а назад – жодного, – сказали чоловік і жінка, – іди, повернешся – розкажемо.

Поминув їх зять Сонця, пішов далі.

Довго йшов чи не довго, дійшов одного місця і знову здивувався. Лежать чоловік і жінка на шкурі буйвола, штовхаються, лаються, за місце сперечаються, ніяк удвох не поміщаються.

Підійшов, привітався, каже:

– Що це з вами, невже на шкурі буйвола удвох тісно лежати?

– Туди прямуючих ми багато бачили, а назад – жодного, – сказали чоловік і жінка, – іди, повернешся – розкажемо.

Поминув і їх зять Сонця, іде далі. Бачить – набрала стара бабця яєць і зводить з них вежу. Розкладе, підніме трохи над землею, падає вежа, б'ються яйця. А бабця знову збирає лишок і вежу будує.

Підійшов здивований хлібороб, запитує:

– Що це ти, матінко, робиш? Де це бачено, щоб із яєць вежу зводити, і кому це вдалося?

– Іди, повернешся, розкажу, – каже стара.

Пішов далі зять Сонця за своїм яблуком.

Іде, бачить – сидить старенька біля тоне¹. Посадить в тоне білий, як вата, хліб, а виймає чорний, як земля. Здивувався, запитує:

– Чому ти білий хліб кладеш, а чорний виймаєш?

– Туди прямуючих багато бачила, а назад – жодного, – сказала стара, – повернешся – розкажу.

Поминув і її зять Сонця. Йде далі, дивиться – перекинувся чоловік мостом через урвище, усі по ньому ходять, топчуть його ногами.

– Що з тобою? Чому лежиш тут мостом? – запитує орач.

¹ Тоне – глиняна піч, врита у землю (має вигляд колодязя, але глибиною не більше двох метрів). На дні її розводять вогонь. Пекар звіщується у неї головою і, тримаючись однією рукою за край, прикріплює тісто до розпечених стінок.

– Туди прямуючих багато бачив, а назад – жодного, – сказав чоловік, – повернешся – розкажу.

Уже далі на шляху Сонцевий зять нікого не зустрів. Дійшов до царевої матері і каже:

– Ваш син велів повернути йому перстень, який ви забрали із собою.

Віддала йому царева мати перстень і сказала:

– Візьми, віддай моєму синові і скажи йому від мене: «Будь ти проклятий за те, що і тут не даєш мені спокою і тривожиш мене, хай твої радники тебе з'їдять!»

Запитав потім Сонцевий зять:

– Бачив я по дорозі оленя, роги у нього до неба доросли, ледве носить їх, чи не навчите, як допомогти йому?

Сказала вона:

– Хай нап'ється олень травневої води, легше йому стане.

Подякував хлібороб, взяв перстень і пішов.

Дійшов до того місця, де чоловік мостом лежить, і сказав йому той:

– Я у своєму житті сторожив один міст. Нікого не пропускав по тому мосту без плати. Тепер за це страждаю.

Дійшов Сонцевий зять до старої, що пекла хліб, сказала вона:

– Я у тому житті була така жадібна, що як почну пекти хліб і побачу, що йде жебрак чи який подорожній голодний, так навмисне повисну головою в тоне, заледве очі собі не випаляю, тільки щоб не пожаліти їх, хліба не дати. Тепер мучусь,

– який білий хліб не посаджу, він чорною землею стає.

Дійшов орач до старої, що вежу із яєць будувала. Сказала вона:

– Я у тому житті яйця крала, тепер те відбуваю.

Ще через деякий час дійшов хлібороб до чоловіка і жінки, які не поміщалися на шкурі буйвола. Сказали вони:

– Ми у тому житті не любили один одного, світ нам був тісний, ось і тут ненавидимо одне одного, а розлучитися не можемо.

Далі по дорозі дійшов до чоловіка і жінки, які на одному топорищі помістилися, мовили вони:

– Ми і там любили одне одного, і тут ладимо. Люблячим чоловікові і жінці скрізь добре, і топорища їм стане, аби тільки не розлучитися, не втратити пару.

Дійшов Сонцевий зять до бика, який на квітучому лузі з голоду помирав. Сказав бик:

– Погано служив я своєму господареві, ніякої користі від мене не було йому, ось за це і страждаю.

Далі дійшов Сонцевий зять до бика, який на голій скелі ситий і товстий стояв. Сказав бик:

– Я вірно служив своєму господареві і з биками парно дружно тягнув ярмо, не підводив їх, за те у тому житті мені добре жилося, господар добром платив, і тут, хоч і не їм нічого, а ситий.

Дістався орач до місця, де олень рогами небо підпірав, навчив його випити травневої води, відпали у оленя роги.

Прийшов Сонцевий зять до царя, приніс йому перстень від матері, а з ним і прокляття.

Тієї ж миті перекинувся цар зайцем, а його радники – вовками неситими, вмить роздерли вовки зайця-царя.

Усе царське майно дісталось Сонцевому зятю і його дружині – Сонцевій доні.

Нацацеркія

Було таке чи й не було, а жила собі вдова. Своїх дітей не мала, а годувала чоловікового брата – ледачого та товстого. Нічого той ледацюга не робив, лиш сидів коло печі та тріскою попіл ворущив, через що й прозвали його Нацацеркія². Щодня говорила йому невістка:

– Дівере, а встань-но, та пройдися сюди-туди, та щось зроби – може, заробиш якусь копійку, бо я вже сили не маю тебе годувати!

Тільки дарма! Як сидів Нацацеркія коло печі, так і сидить – тільки попіл ворущить. Ніяк його не можна за поріг випхати.

А це якось виманили його з хати на Великдень. Коли ж повернувся Нацацеркія додому, невістка зачинила двері й не впустила його в хату. Чекав Нацацеркія, чекав, а тоді попросив на дорогу грудку попелу, шило та головку молодого сиру й вирушив у дорогу.

Довго мандрував Нацацеркія по світах і прибився якось до великої річки. Аж бачить: на другому березі річки припав до води дев та так жадібно п'є, що нічого не помічає. Злякався Нацацеркія, як побачив дева, але що мав робити? Назад іти? Побачить дев. Вперед іти – знову побачить. Ото й надумався

² Нацацеркія – букв.: той, хто порпається в попелі.

йти вперед. Дістав шило та й почав колупати грудку попелу – як стала тут курява стовпом! Дев побачив та й дивується. А тоді вхопив каменюку та й гукає:

– А чи зможеш ти з каменя воду вичавити?

Нацацеркія нахилився, буцім бере каменюку, дістав з торби головку сиру та й стиснув її – сироватка так і чвиркнула. А тоді й гукнув Нацацеркія девові:

– А йди-но сюди та перенеси мене через воду, бо я не хочу ніг замочити!

Дев переступив річку, посадив собі на шию Нацацеркію й вигукнув:

– Ой, який же ти легенький!

А Нацацеркія й одказує:

– Це тому, що однією рукою я за небеса тримаюся. Як відпушу, то ти мене не зможеш нести.

– Ану ж бо відпусти! – просить дев.

Нацацеркія дістав шило та й загнав його девові в потилицю. Дев заревів і попросив, аби Нацацеркія знову вхопився рукою за небо.

Дев переніс Нацацеркію через воду й каже:

– А тепер ходімо до мене обідати!

Нацацеркія наполохався, але що мав робити – погодився.

Прийшли до дева. Бачить Нацацеркія: хата у дева велика-велика, а в хаті піч і в ній вже стоїть величезна глиняна сковорода. Ось дев посадив на сковороду прісну перепічку та й каже:

– Тепер же я піду страву варити, а ти дивися, аби перепічка не пригоріла.

Сидить Нацацеркія та й дивиться на сковороду. Бачить, сковорода почала пригорати. Біжить Нацацеркія до неї, хотів трохи пересунути, а сковорода й перевернулася, та так, що Наца-церкія опинився під нею, Скільки не пручався, а вилізти не може.

Коли це заходять у хату деви, підняли сковороду й бачать: під нею лежить їхній гість. Здивувалися вони та й питають:

– Чоловіче, що це ти надумав?

– Та то в мене живіт заболів, так я тепленьким до черева притулив. А воно й справді допомгло, вже не болить, – одказує Нацацеркія.

Сіли обідати. Взяв дев глека в руки, щоб налити вина, а він порожній. Ото й каже:

– А візьми-но, чоловіче добрий, цього глека та сходи на-точи вина. Воно у нас у дворі, у квевр³.

Нацацеркія як побачив той квевр³, то від страху заляк. Сидять деви та й чекають, а Нацацеркії все нема й нема. Обридло девам чекати, вийшли у двір та й бачать, що їхній гість узяв у руки лопату і копає землю довкола квевр³.

– Що це ти робиш? – питають його деви.

– А хіба не краще взяти квевр³ разом, ніж ходити з тими малесенькими глеками по сто разів!

Деви аж зойкнули. Стоять та й думають: «Нас дев'ятеро

³ Квевр³ – велика глиняна посудина на вино, яку закопують у землю.

братів, та й то ми ледве витягаємо квеврї з землі, а він сам ладен його нести». Отож наточили самі в глек вина та й понесли до столу.

Сіли та й обідають. Коли це котрийсь із девів кашлянув, а сердешного Нацацеркію аж під стелю підкинуло, та так, що він і прилип до сволока.

Девї зирк угору та й побачили там Нацацеркію.

– Як ти там опинився? – питають.

– Як та як! Ось візьму оцього прута, – показує на сволок, – та й одлущюю вас, аби знали, як кашляти переді мною!

Девї вже й геть поперелякувалися: «Ми, дев'ятеро братів, ледве доперли цього дуба, щоб сволок покласти, а він його прутом називає!» Та нишком і повтікали з хати. А Нацацеркія якось вже там зліз додолу та й став у тій хаті господарювати.

Девї ж, утікаючи, розбіглися світ за очі. А одному трапилася лисиця. Побачила наляканого дева та й питає:

– Куди це ти біжиш, наче тороплений? Що тобі спричинилося?

– Атож! Як його й не бігти, коли до нас прийшов один чоловік та й мало не повбивав нас!

І дев розповів лисиці про свою пригоду.

Лисиця зареготала та й каже:

– Та то ж Нацацеркія! Він недоладний та ледачий, невістка його з хати витурила. Я його добре знаю: скільки курей у них було, то все я виносила. Ходи зі мною! Дивуюся, як це він

вас налякав – адже сам найперший боягуз.

– Ба ні! – одказує дев. – Я тобі не вірю!

Як почала його лисиця просити – ні та й ні!

Нарешті дев придумав таке:

– Щоб ти мене не обдурила, давай прив’яжу тебе та й поведу на мотузці!

– То й гаразд! – погодилася лисиця, обмоталася мотузком, а кінець прив’язала девові до пояса.

От вони йдуть до хати дева, а Нацацеркія побачив їх, вискочив у двір та й кричить:

– Бач, клята лисице! Бач, харцизяко! Адже ти заборгувала мені дванадцять девів, а ведеш всього-на-всього одного!

Дев як почув, перелякався на смерть та й накивав п’ятами, а лисиця дибуляла на мотузку скільки могла, а тоді впала, поки її дев не побив об каміння по дорозі.

А Нацацеркія поскладав на верблюдів усе добро, що деви надбали, та й повіз додому. Як побачила невістка стільки багатства, зраділа й пустила Нацацеркію в хату. Відтоді й живуть мирно та щасливо.

Земля візьме своє

Жила одна вдова, і був у неї син одинак. Росте син і бачить, що у всіх батько є, тільки він нікого не може назвати батьком.

– Чому у всіх батько є, тільки у мене його немає? – запитав він у матері.

Мати відповіла:

– Помер твій батько.

– А що таке – помер? Що він, не прийде до нас більше?

– Він до нас не прийде, ми ж підемо туди, де він, – сказала мати, – ніхто не помине смерті.

Юнак сказав:

– Я нікого не просив про життя, але, якщо вже я живу, то не хочу помирати, піду знайду таке місце, де не помирають.

Довго просила його мати не ходити, та не послухався син і пішов шукати таке місце, де не помирають. Обійшов усю землю. Куди не прийде, запитує:

– Є тут смерть?

– Є, – відповідають йому.

Зажурився юнак: немає такого місця, де не помирають. Іде він якимсь полем, бачить – стоїть олень з високими розлогими рогами. Дуже сподобалися юнакові роги, запитав він оленя:

– Чи не знаєш ти місця, де не помирають?

– Такого місця немає, – сказав олень, – але поки мої роги

доростуть до неба, я не помру, а доростуть – і смерть моя прийде. Хочеш, залишайся зі мною, і не помреш, поки я буду жити.

– Ні, – сказав юнак, – жити – так вічно, а померти я міг там, звідки прийшов.

Пішов юнак далі, перейшов поле, долини, дійшов до гір, дивиться – сидить ворон на скелі, пір'я чистить, а пух у глибоке провалля кидає.

Юнак запитав у ворона:

– Чи не знаєш ти місця, де не помирають?

– Ні, – сказав ворон. – Ось я буду жити, поки це провалля не наповниться моїм пухом, лиш потім помру. Залишайся зі мною, будеш жити, поки я буду жити.

Заглянув юнак у глибоке провалля, похитав головою.

– Ні, – сказав, – жити – так вічно, а померти я міг там, звідки прийшов.

Пішов юнак далі, знову землю обійшов, дійшов до моря. Пройшовся берегом моря – не знає, куди далі йти. День ходить, два – нічого не видно. На третій день бачить – блищить щось удалині, підійшов ближче – палац із кришталю. Обійшов навколо – ніяких дверей немає. Довго мучився він, нарешті побачив двері, натиснув добре, відчинив. Увійшов в середину, дивиться – лежить жінка такої краси, що навіть сонце позаздрило б їй, якби її побачило. Дуже сподобалася жінка юнакові, і він їй милий. Запитав юнак:

– Прекрасна, хочу втекти від смерті. Чи не знаєш такого

місця, де не помирають?

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.